

Op zoek naar...

(over de glasramen in de Sint-Niklaaskerk)

Artikel verschenen in Parochieblad 34 van 2013

Is het niet zo dat, als we op reis zijn of op uitstap, dichtbij of veraf, we dikwijls een kerkdeur binnenstappen? Op zoek naar? Het kan louter devotieel zijn en daar is toch niets mis mee.

In dat verband vind ik volgende tekst van Charles Péguy erg sprekend:

‘Wanneer de pelgrim, de gast, de reiziger lang door het slijk der wegen gegaan is, veegt hij, alvorens de kerkdrempel over te stappen, zorgvuldig zijn voeten, voordat hij binnen gaat, want het is er heel schoon. En het slijk der wegen mag de kerktegels niet bevuilden. Maar is dat gebeurd, heeft hij de voeten eenmaal geveegd dan denkt hij niet steeds meer aan zijn voeten... Dan is zijn hart, zijn blik, zijn stem alleen nog maar voor dat altaar waar het lichaam van Jezus en de herinnering, de verwachting van het lichaam van Jezus eeuwig door schitteren’.

Maar het kan ook zijn uit interesse voor het interieur dat men de kerk binnenstapt. Het hoeft dan niet het interieur te zijn van een kathedraal of een of andere gerenommeerde kerk. Ook onze landelijke, plaatselijke kerken bezitten heel wat merkwaardigheden. Zo bij ons, bijvoorbeeld, de mooie glasramen in de St. Niklaaskerk. Telkens als ik op donderdagvoormiddag wil aansluiten bij “Buggenhout bidt “ ga ik wat vroeger binnen en blijf gefascineerd door de kleuren en de symboliek in deze glasramen.

Glasramen

Glasramen hebben iets magisch. Ze zijn een restant van de middeleeuwse glasraamkunst. Vooral de Franse kathedraalen zijn er wereldberoemd voor. Aanvankelijk dienden de glasramen als “catechismus”. Ze waren een uitstekend middel om de gelovigen te onderrichten via afbeeldingen. Niet zo slecht gezien! Halen wij ook niet tal van informatie via onze TV-beelden?

Symboliek in onze parochiekerk

De vele symbolen in onze parochiekerk (linkerzijde) verwijzen naar titels van Onze Lieve Vrouw. De motieven zijn ontleend aan de aanroepingen in de litanie die trouwens nog gebeden wordt in onze boskapel. Deze litanie wordt ook de “Loretaanse litanie” genoemd naar Loreto, het grote Italiaanse bedevaartsoord aan de Adriatische Zee. Een litanie is een beurtgebed met veel aanroepingen tussen voorganger en wordt beantwoord door de gelovigen.

In de litanie van Loreto wordt Maria aanroepen onder vele namen, die de haar geschonken genade, haar voorbeeld, haar verhevenheid en haar machtige hulp prijzen. U hebt ze zeker al horen vernoemen als: Moeder van goede Raad, Oorzaak onzer blijdschap, Troosteres van de bedroefden, Hulp der christenen en vele andere namen.

Motieven

Enkele van andere aanroepingen zijn voorgesteld in de glasramen van onze kerk. We beginnen vooraan met een groot glasraam dat de kroning van Maria voorstelt. Het is eertijds geschonken in 1886 door E.H. Frans Van Dingenen, die in die periode pastoor van Buggenhout was. Het volgende glasraam is versierd met bloemen en plantenmotieven.

De andere glasramen stellen volgende motieven voor: palmbomen, ceders, bloemen, voorwerpen...

Telkens is er een Latijnse omschrijving aangebracht.

Betekenis van de motieven

PALMBOOM – (*Palma Exaltata*) verwijst naar psalm 92: 13-16 – de rechtvaardige zal groeien als een palmboom. In de christelijke symboliek is de palmboom het symbool voor onsterfelijkheid en eeuwigheid, voor al wie zich inzet voor idealen als vrede en naastenliefde.

CEDER – (*Cedrus Exaltata*) Deze boom wordt in het oude testament 75 keer vernoemd. Omdat de ceder een altijd groene boom is en zijn hout bovendien niet verrot, staat hij symbool voor onsterfelijkheid en duurzaamheid. Verder wordt hij in verband gebracht met heling, kracht en wijsheid.

ZETEL DER WIJSHEID - (*Sedes Sapientiae*) – is een wijze waarop Maria in de beeldende kunst wordt voorgesteld. Maria, gezeten op een troon, houdt het kind Jezus vast dat soms een wereldbol in de hand houdt of een open boek. Wijsheid is een vrouw! Zij is degene die Gods' liefde en werk in de wereld overbrengt. Het is een verwijzing naar het boek der Spreuken.

ARK DES VERBONDS – (Foederis Arca) – De ark van het verbond was het centrale, allerheiligste voorwerp in het Jodendom. Het was een draagbare kist waarin de twee stenen tafelen met daarop de 10 geboden bewaard werden. De ark wordt beschouwd als een verbinding tussen God en de mensen. In die zin wordt Maria aanroepen als ark van het verbond.

De dichter, Gabriël Smit, maakte er volgende vers over:

“Gij zijt de ark van het verbond,
waarin de mensheid God hervond,
het schip, door nacht en stormen heen
naar 's hemels lichte havenmond.”

MYSTIEKE ROOS – (Rosa Mystica) – De roos heeft een dubbelzinnig symbool: zij duidt enerzijds op eeuwigheid maar ook op menselijke gevoelens. De roos kan ook worden gezien als een schitterend symbool van de harmonie tussen het ‘geven en nemen’ het weten te geven en het weten te nemen. Ze is ook het symbool van de aardse schoonheid.

“Mystieke roos, uw diepe geuren zweven
door alle dalen van dit droeve leven
en gij doordringt ons met uw zoete troost
die ons als ademtocht wordt ingegeven.” (Gabriël Smit)

LELIE – (Lilium convalium) – staat sinds de middeleeuwen als symbool voor de H. Maagd. Het verwijst naar de zuiverheid en is het embleem van de “Onbevleete ontvangenis”

TOREN VAN DAVID – (Turris Davidica) – Deze titel is ontleend aan de bijbel – uit het Hooglied. Met de aanroeping van Maria als “toren van David” wordt tot uitdrukking gebracht dat wat de toren van David was voor de stad Jeruzalem, Maria is voor de kerk: krachtbron en beschermvrouwe.

“Gij, Davids toren, sterk en slank omhoog,
Uw transen trekken ons verlangend oog
en raken wij op 's levens tocht verdwaald,
Gij wijst ons onvermoeid de hemelboog.” (Gabriël Smit)

BRON - (Fons signatus) - is afgeleid van het Hooglied. "Hortus conclusus soror mea sponsa hortus conclusus fons signatus". Mijn zuster, o bruid, gij zijt een besloten hof, een besloten wel, een verzegelde fontein"... de weldaad van een bron, een fontein!

Moge dit artikel een uitnodiging zijn om onze mooie glasramen te bewonderen en de betekenis ervan te begrijpen.

Zuster Rita